

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΑΓΙΑΡΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΩΡΩΠΟΥ

Εβδομαδιαία έκδοση Του Ιερού Ναού Αγίων
Αποστόλων Πέτρου και Παύλου Πεύκης

Νικολάου Πλαστήρα και Πατριάρχου Γρηγορίου Ε'
Τηλ. 2108027738 email: agioi.apostoloi@gmail.com

«ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ»

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΜΑΪΟΥ 2017. Ζ' ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

«Των Αγίων 318 θεοφόρων πατέρων της Α' Οικουμενικής Συνόδου»
Ευτυχούς επισκόπου Μελιτινής, Ελικωνίδος μάρτυρος,
Ανδρέου Του δια Χριστόν σαλού
έτος 10^ο Τεύχος 435

Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης

Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία μόνο κατ' όνομα υπήρχε τις παραμονές της Άλωσης. Ήταν περιορισμένη, κυρίως, στην περιοχή γύρω από την Κωνσταντινούπολη και σε κάποιες σκόρπιες περιοχές, όπως το Δεσποτάτο του Μυστρά. Οι θρησκευτικές έριδες, οι εμφύλιες διαμάχες, οι σταυροφορίες, η επικράτηση του φεουδαρχισμού και η εμφάνιση πολλών και επικίνδυνων εχθρών στα σύνορά της είχαν καταστήσει την πάλαι ποτέ Αυτοκρατορία ένα «φάντασμα» του ένδοξου παρελθόντος της.

Το Βυζάντιο σ' εκείνη την κρίσιμη στιγμή της ιστορίας του με την οθωμανική λαίλαπα προ των πυλών του, δεν μπορούσε να ελπίζει παρά μόνο στη βοήθεια της καθολικής Ευρώπης, η οποία όμως ήταν μισητή στους κατοίκους της Κωνσταντινούπολης. Η ύπαρξη «Ενωτικών» και «Ανθενωτικών» δίχαζε τους Βυζαντινούς. Ωστόσο, ο [Κωνσταντίνος Παλαιολόγος](#) έκανε μία απέλπιδα προσπάθεια, στέλνοντας πρεσβεία στον πάπα Νικόλαο Ε' για να ζητήσει βοήθεια. Ο Πάπας έβαλε και πάλι ως όρο την Ένωση των Εκκλησιών, αλλά αποδέχθηκε το αίτημα του αυτοκράτορα

να στείλει στην Κωνσταντινούπολη ιερείς, προκειμένου να πείσουν τον λαό για την αναγκαιότητα της Ένωσης.

Οι απεσταλμένοι του Πάπα, καρδινάλιος Ισίδωρος και ο αρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης Λεονάρδος, λειτούργησαν στην [Αγία Σοφία](#), προκαλώντας την αντίδραση του κόσμου, που ξεχύθηκε στους δρόμους και γέμισε τις εκκλησίες, όπου λειτουργούσαν οι ανθενωτικοί με επικεφαλής τον μετέπειτα πατριάρχη Γεννάδιο Σχολάριο. Το σύνθημα που κυριαρχούσε ήταν «Την γαρ Λατίνων ούτε βοήθειαν ούτε την ένωσιν χρήζομεν. Απέστω αφ' ημών η των αζύμων λατρεία».

Το μίσος για τους Λατίνους δεν απέρρεε μόνο από δογματικούς λόγους. Η λαϊκή ψυχή δεν είχε ξεχάσει τη βαρβαρότητα που επέδειξαν οι Σταυροφόροι στην Πρώτη Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1204, ενώ αντιδρούσε στην οικονομική διείσδυση της Βενετίας και της Γένουας, που είχε φέρει στα πρόθυρα εξαθλίωσης τους κατοίκους της Αυτοκρατορίας, αλλά και στην καταπίεση των ορθοδόξων στις περιοχές, όπου κυριαρχούσαν οι καθολικοί.

Αντίθετα, οι Οθωμανοί φαίνεται ότι συμπεριφέρονταν καλύτερα προς τους χριστιανούς. Πολλοί χριστιανοί είχαν υψηλές θέσεις στην οθωμανική διοίκηση, ακόμη και στο στράτευμα, ενώ κυριαρχούσαν στο εμπόριο. Οι χωρικοί πλήρωναν λιγότερους φόρους και ζούσαν με ασφάλεια. Έτσι, στην Κωνσταντινούπολη είχε σχηματισθεί μία μερίδα που διέκειτο ευνοϊκά προς τους Οθωμανούς. Την παράταξη αυτή εξέφραζε ο Λουκάς Νοταράς με τη φράση «Κρειπτότερον εστίν ειδέναι εν μέση τη πόλει φακιόλιον βασιλεύον Τούρκων ή καλύπτραν λατινικήν».

Από τις αρχές του 1453 ο Μωάμεθ προετοιμαζόταν για την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης. Με έδρα την Ανδριανούπολη συγκρότησε στρατό 150.000 ανδρών και ναυτικό 400 πλοίων. Ξεχώριζε το πυροβολικό του, που ήταν ό,τι πιο σύγχρονο για εκείνη την εποχή και ιδιαίτερα το τεράστιο πολιορκητικό κανόνι, που είχαν φτιάξει Σάξωνες τεχνίτες. Στις [7 Απριλίου](#), ο σουλτάνος έστησε τη σκηνή του μπροστά από την Πύλη του [Αγίου Ρωμανού](#) και κήρυξε επίσημα την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης.

Ο αγώνας ήταν άνισος για τους Βυζαντινούς, που είχαν να αντιπαρατάξουν μόλις 7.000 άνδρες, οι 2.000 από τους οποίους μισθοφόροι, κυρίως Ένετοί και Γενουάτες, ενώ στην Πόλη είχαν απομείνει περίπου 50.000 κάτοικοι με προβλήματα επισιτισμού.

Η Βασιλεύουσα περιβαλλόταν από ξηράς με διπλό τείχος και τάφρο. Το τείχος αυτό, που επί 1000 χρόνια είχε βοηθήσει την Κωνσταντινούπολη να αποκρούσει νικηφόρα όλες τις επιθέσεις των εχθρών της, τώρα ήταν

έρμαιο του πυροβολικού του σουλτάνου, που από τις [12 Απριλίου](#) άρχισε καθημερινούς κανονιοβολισμούς.

Οι Τούρκοι προσπάθησαν πολλές φορές να σπάσουν την αλυσίδα που έφραζε τον Κεράτιο κόλπο και προστάτευε την ανατολική πλευρά της Κωνσταντινούπολης. Στις [20 Απριλίου](#) ένας στολίσκος με εφόδια υπό τον πλοίαρχο Φλαντανελλά κατορθώνει να διασπάσει τον τουρκικό κλοιό μετά από φοβερή ναυμαχία και να εισέλθει στον Κεράτιο, αναπτρώνοντας τις ελπίδες των πολιορκούμενων.

Ο Μωάμεθ κατάλαβε αμέσως ότι μόνο το πυροβολικό του δεν έφθανε για την εκπόρθηση της Πόλης, εφόσον παρέμεινε απρόσβλητος ο Κεράτιος. Με τη βοήθεια ενός ιταλού μηχανικού κατασκεύασε δίολκο και τη νύχτα της [21ης](#) προς την [22α Απριλίου](#), περίπου 70 πλοία σύρθηκαν από τον Βόσπορο προς τον Κεράτιο. Η κατάσταση για τους πολιορκούμενους έγινε πλέον απελπιστική, καθώς έπρεπε να αποσπάσουν δυνάμεις από τα τείχη για να προστατεύσουν την Πόλη από την πλευρά του Κεράτιου, όπου δεν υπήρχαν τείχη.

Η τελική έφοδος των Οθωμανών έγινε το πρωί της [29ης Μαΐου](#) 1453. Κατά χιλιάδες οι στρατιώτες του Μωάμεθ εφόρμησαν στη σχεδόν ανυπεράσπιστα πόλη και την κατέλαβαν μέσα σε λίγες ώρες. Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, που νωρίτερα απέκρουσε με υπερηφάνεια τις προτάσεις συνθηκολόγησης του Μωάμεθ, έπεσε ηρωικά μαχόμενος. Αφού έσφαξαν τους υπερασπιστές της Πόλης, οι Οθωμανοί Τούρκοι προέβησαν σε εκτεταμένες λεηλασίες και εξανδραποδισμούς. Το βράδυ, ο Μωάμεθ ο Πορθητής εισήλθε πανηγυρικά στην Αγία Σοφία και προσευχήθηκε στον Αλλάχ «αναβάς επί της Αγίας Τραπέζης», όπως αναφέρουν οι χρονικογράφοι της εποχής.

Αγία Ελικωνίδα

Η Αγία Ελικωνίδα έζησε στα χρόνια του βασιλιά Γορδιανού του Γ', στα μέσα του 3ου μ.Χ. αιώνα (238 - 244 μ.Χ.). Ήταν Θεσσαλονικιά αλλά μετακόμισε στην Κόρινθο, όπου καταγγέλθηκε σαν χριστιανή στον άρχοντα Περίνιο. Μάταια αυτός προσπάθησε να την αποσπάσει από τη χριστιανική πίστη. Εκείνη έμενε σταθερή και φώναζε ότι είναι χριστιανή. Εξοργισμένος τότε ο Περίνιος την έβρισε χυδαία και της ξύρισε το κεφάλι. Η Ελικωνίδα χαμογελώντας απάντησε:

«Σείς, έπαρχε, θεωρείτε άνθρωπο κυρίως το σώμα, και την ομορφιά του, νομίζετε ότι είναι η κυριότερη ανθρώπινη αρετή, και πάνω σ' αυτή τη βάση στηρίζετε την ταπεινή και πρόσκαιρη ευτυχία σας. Αλλά για μας τους χριστιανούς, το επίγειο σώμα είναι όπως και το ρούχο. Αυτό κάποια μέρα θα παλιώσει και θα πεταχτεί. Επομένως ό,τι και αν κάνεις το φθαρτό σώμα μου δεν θα με ενοχλήσει, διότι δεν θα καταφέρεις να βλάψεις, με τη χάρη του Θεού, το σώμα της ψυχής μου, όπου εμείς οι χριστιανοί στηρίζουμε την αιώνια ευτυχία μας». Ο Περίνιος διέταξε τότε και έβαλαν την αγία μέσα σε λιωμένο μολύβι και ασφαλτο. Η θεία χάρη όμως την κράτησε αβλαβή. Το ίδιο συνέβη, όταν αργότερα και ο ανθύπατος Ιουστίνος την έριξε στη φωτιά και τα άγρια θηρία. Τελικά η Ελικωνίδα αποκεφαλίστηκε και έτσι φόρεσε το αμάραντο στεφάνι του μαρτυρίου για τον Χριστό.

Προσευχή του Αγίου Ανδρέου του δια Χριστον σαλού
προ της μακαρίας κοιμήσεώς του

«Ο Πατέρας, ό Υιός και τό Άγιο Πνεῦμα, Τριάς ή ζωοποιός και όμοούσιος, σύνθρονος και άμέριστος, παρακαλοῦμέν Σε οί πένητες, οί ξένοι, οί πτωχοί και γυμνοί· οί μή έχοντες ποῦ τήν κεφαλήν κλίνει· ένεκεν τοῦ ονόματός Σου κλινόμεν τό γόνυ τής ψυχής και τοῦ σώματος, τής καρδιάς και τοῦ πνεύματος και δεόμεθά Σου και ίκετεύομέν Σε, τόν Θεόν, τό φοβερόν όνομα Σαβαώθ· άγαθè και άγιε Δέσποτα, πλαστοργέ, ποιητά, παντοκράτωρ κλινον τό οὔς σου και πρόσδεξε εύμενῶς τήν ίκετήριον δέησιν ήμῶν τῶν ταπεινῶν και άξιώσόν μας νά άγιασῶμεν, έν τῇ δυνάμει και τῶ ονόματί Σου, Κύριε, οϊκτίρμον, έλεῆμον, μακρόθυμε και πολυέλεε. Έλθέ, Πατέρα, Υιè και Πνεῦμα Άγιο· έλθέ, τό όνομα τοῦ Πατρòς τοῦ Υιού και τοῦ Αγίου Πνεύματος, μετὰ συμπαθείας δια τὰ παραπτώματά μας, τὰ έν λόγῳ ή έργῳ ή έν ένθυμήσει ή διανοίᾳ. Πάριδε και άφες ταῦτα άγαθέ, εύσπλαχνε, έλεῆμον, πολυέλεε. Και μή μᾶς καταισχύνης· μή μᾶς απορρίψης από τοῦ προσώπου Σου· Σύ, ό Όποῖος από άγάπην ύπερβολικήν και γλυκυτάτην φιλανθρωπίαν, κάμπτεσαι από τὰς προσευχὰς τῶν φίλων Σου».